

KONKURENČNO PRAVO V TEORIJI IN PRAKSI
Omejevalna ravnanja in nadzor koncentracij

© Uradni list Republike Slovenije, 2010. Vse pravice pridržane.

Brez pisnega dovoljenja založnika je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnem koli obsegu ali postopku, vključno s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki. Tako ravnanje je, razen v primerih iz 46. do 57. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah, kršitev avtorske pravice.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

346.546

REPAS, Martina

Konkurenčno pravo v teoriji in praksi : omejevalna ravnanja in nadzor koncentracij / Martina Repas. - Ljubljana : Uradni list Republike Slovenije, 2010

ISBN 978-961-204-451-0

249998848

dr. Martina Repas

KONKURENČNO
PRAVO V TEORIJI
IN PRAKSI

Omejevalna ravnanja
in nadzor koncentracij

LJUBLJANA 2010

VSEBINA

Kratice in okrajšave	15
O knjigi	19
Uvodna beseda avtorice	27

Prvo poglavje: TEORIJA KONKURENCE IN EKONOMIKA KONKURENČNEGA PRAVA

33

1. KONKURENCA IN KONKURENČNO PRAVO	33
2. VPLIV EKONOMSKIH PRINCIPOV NA PODROČJE KONKURENČNEGA PRAVA	37
3. CILJI KONKURENČNEGA PRAVA	40
3.1. Uvod	40
3.2. Ekonomska učinkovitost	40
3.2.1. Nekateri osnovni ekonomski koncepti	41
3.2.1.1. <i>Krivulja povpraševanja (demand curves) in potrošniški presežek (consumer surplus) ..</i>	41
3.2.1.2. <i>Lastna cenovna elastičnost povpraševanja (own price elasticity)</i>	42
3.2.1.3. <i>Navzkrižna cenovna elastičnost (cross price elasticity)</i>	45
3.2.1.4. <i>Maksimiranje dobička (profit maximization)</i>	46
3.2.1.5. <i>Stroški</i>	46
3.2.1.6. <i>Ekonomija obsega in ekonomija povezanosti (economy of scale and scope)</i>	47
3.2.2. Tržna stanja	48
3.2.2.1. <i>Popolna konkurenca</i>	49
3.2.2.2. <i>Monopol</i>	52
3.2.2.3. <i>Oligopol</i>	55
3.2.2.4. <i>Monopolistična konkurenca</i>	60
3.2.3. Ekonomika blaginje	61
3.2.3.1. <i>Ekonomske učinkovitosti</i>	61
3.2.3.2. <i>Standard blaginje</i>	64
3.3. Drugi cilji konkurenčnega prava	66
3.3.1. Ohranitev svobode in razpršitev ekonomske moči	66
3.3.2. Varstvo konkurentov in poštene konkurence	67
3.3.3. Socialno-politični cilji	67

4.	ŠOLE KONKURENČNE ANALIZE	67
4.1.	Harvardska (<i>Harvard school</i>) in čikaška šola (<i>Chicago school</i>) ter postčikaška šola (<i>Post-Chicago school</i>)	67
4.2.	Druge šole in teorije	69
4.3.	Ordoliberalizem	71
5.	CILJI KONKURENČNEGA PRAVA VČERAJ IN DANES	72

Drugo poglavje: SISTEM KONKURENČNEGA PRAVA V REPUBLIKI SLOVENIJI

1.	UVOD	75
2.	POMEN KONKURENČNEGA PRAVA EU	78
3.	UREDITEV KONKURENČNEGA PRAVA V SLOVENIJI DO LETA 2008	83
4.	UREDITEV KONKURENČNEGA PRAVA V SLOVENIJI PO SPREJEMU ZPOmK-1 LETA 2008	85
5.	RAZMERJE MED KONKURENČNIM PRAVOM EU IN SLOVENSКИM KONKURENČNIM PRAVOM	86
5.1.	Splošno	86
5.2.	Omejevalna ravnanja	87
5.2.1.	Učinek na trgovino med državami članicami EU	87
5.2.2.	Hkratna uporaba nacionalnega in konkurenčnega prava EU	89
5.2.3.	Pristojnost nacionalnih konkurenčnih organov in Komisije	91
5.3.	Nadzor koncentracij podjetij	93

Tretje poglavje: ORGANI ODLOČANJA V REPUBLIKI SLOVENIJI

1.	UVK	95
1.1.	Splošno	95
1.2.	Naloge UVK	97
1.3.	Statistika izdanih odločb UVK v obdobju 2000–2008	99
1.4.	O transparentnosti odločanja UVK	102
2.	SODNI ORGANI	104
2.1.	Pristojnosti sodnih organov	104
2.2.	Sodelovanje sodnih organov s Komisijo	104

Četrto poglavje: UPOŠTEVNI TRG V KONKURENČNEM PRAVU

1.	POMEN IN TEMELJNE OPREDELITVE UPOŠTEVNEGA TRGA V KONKURENČNEM PRAVU	107
----	--	-----

2.	DOLOČITEV UPOŠTEVNEGA PROIZVODNEGA OZIROMA STORITVENEGA IN GEOGRAFSKEGA TRGA	111
2.1.	Splošno	111
2.2.	Upoštevni proizvodni ali storitveni trg	112
2.2.1.	Zamenljivost povpraševanja	112
2.2.1.1.	<i>Kvalitativne tehnike določanja zamenljivosti povpraševanja</i>	113
2.2.1.2.	<i>Kvantitativne tehnike določanja zamenljivosti povpraševanja</i>	119
2.2.2.	Zamenljivost ponudbe	122
2.3.	Upoštevni geografski trg	126
2.4.	Drugi dejavniki določanja upoštevnega trga	130
2.4.1.	Verižna zamenljivost	130
2.4.2.	Cenovna diskriminacija	131
2.4.3.	Sekundarni trgi	132
2.4.4.	Inovativni (tehnološki) trgi	134

	Peto poglavje: NASLOVLJENCI PRAVIL KONKURENČNEGA PRAVA	135
1.	PODJETJE	135
2.	IZJEMA JAVNEGA SEKTORJA	138
3.	PODJETNIŠKO ZDRUŽENJE	141
4.	TEORIJA EKONOMSKE ENOTE	143

	Šesto poglavje: OMEJEVANJE KONKURENCE S SODELOVANJEM PODJETIJ	149
1.	UVOD	149
2.	OMEJEVALNA SODELOVANJA MED PODJETJI	153
2.1.	Splošno	154
2.2.	Sporazum	155
2.2.1.	Obstoj soglasja volj	155
2.2.2.	Enostranska ravnanja v vertikalnih sporazumih	157
2.3.	Sklep podjetniškega združenja	160
2.4.	Usklajeno ravnanje	162
2.4.1.	Pojem usklajenega ravnanja	162
2.4.2.	Usklajeno in vzporedno ravnanje	165
2.4.3.	Primeri iz prakse UVK	166
3.	CILJ ALI UČINEK OMEJEVANJA KONKURENCE	167
3.1.	Splošno	167
3.2.	Omejevanje konkurence po cilju	169

3.3.	Primeri iz prakse	171
3.3.1.	Cenovni karteli	171
3.3.2.	Delitev trga in kupcev	173
3.3.3.	Omejevanje oziroma nadzorovanje proizvodnje	174
3.3.4.	<i>Bid rigging</i> ali <i>collusive tendering</i>	175
3.3.5.	Bojkot	176
3.3.6.	Obveznost nekonkuriranja	177
3.4.	Omejevanje konkurence po učinku	177
3.5.	Pomožne omejitve (<i>ancillary restraints</i>)	179
4.	IZJEME OD PREPOVEDI OMEJEVANJA KONKURENCE	180
4.1.	Splošno	180
4.2.	Omejitve majhnega pomena	181
4.3.	Izjeme po tretjem odstavku 6. člena ZPOmK-1	185
4.3.1.	Razmerje med prvim in tretjim odstavkom 6. člena ZPOmK-1	185
4.3.2.	Predpostavke oziroma pogoji za izjemo od prepovedi omejevanja konkurence	189
4.3.3.	Analiza pogojev za izjemo iz tretjega odstavka 6. člena ZPOmK-1	190
4.3.3.1.	<i>Izboljšanje proizvodnje ali razdelitve dobrin ali pospeševanje tehničnega in gospodarskega razvoja</i>	190
4.3.3.2.	<i>Pravičen delež doseženih koristi za potrošnike</i>	194
4.3.3.3.	<i>Nujnost omejitev</i>	196
4.3.3.4.	<i>Izključitev konkurence glede znatnega dela proizvodov oziroma storitev</i>	197
4.4.	Skupinske izjeme	198
4.4.1.	Splošno	198
4.4.2.	Ureditev skupinskih izjem v ZPOmK-1	200
4.4.3.	Skupinske izjeme za horizontalne sporazume	202
4.4.3.1.	<i>Splošno</i>	202
4.4.3.2.	<i>Skupinska izjema za sporazume o specializaciji</i>	202
4.4.3.3.	<i>Skupinska izjema za sporazume o raziskavah in razvoju</i>	204
4.4.4.	Skupinske izjeme za vertikalne sporazume	206
4.4.4.1.	<i>Splošno</i>	206
4.4.4.2.	<i>Obseg skupinske izjeme</i>	208
4.4.4.3.	<i>Temeljni elementi skupinske izjeme</i>	210
4.4.4.4.	<i>Nedopustne omejitve konkurence</i>	211
4.4.4.5.	<i>Izključene omejitve</i>	215

4.4.5.	Skupinske izjeme za sporazume o prenosu tehnologije ..	216
4.4.5.1.	<i>O pravicah intelektualne lastnine v konkurenčnem pravu</i>	216
4.4.5.2.	<i>Obseg skupinske izjeme</i>	218
4.4.5.3.	<i>Temeljni elementi skupinske izjeme</i>	219
4.4.5.4.	<i>Nedopustne omejitve konkurence</i>	221
4.4.5.5.	<i>Izključene omejitve</i>	229

Sedmo poglavje: ZLORABA PREVLAJUJOČEGA

POLOŽAJA	231
1. SPLOŠNO	231
2. ELEMENTI OBSTOJA ZLORABE PREVLAJUJOČEGA POLOŽAJA	235
3. PODJETJE	236
4. PREVLAJUJOČ POLOŽAJ	236
4.1. Definicija	236
4.2. Ocena tržne moči podjetja	237
4.2.1. Tržni delež	237
4.2.2. Vstopne ovire	239
4.2.3. Drugi dejavniki določanja prevladujočega položaja	242
4.3. Ocena obstoja kolektivnega prevladujočega položaja	244
4.3.1. Uvod	244
4.3.2. Kolektivni prevladujoč položaj v ekonomskih okvirih ...	245
4.3.3. Kolektivni prevladujoč položaj v pravnih okvirih	252
4.4. Prevladujoč položaj in sosednji trgi	255
4.5. Prevladujoč položaj na sekundarnem trgu	256
4.6. Prevladujoč položaj na trgu Republike Slovenije ali njegovem znatnem delu	257
5. ZLORABA PREVLAJUJOČEGA POLOŽAJA	258
5.1. Splošno	258
5.2. Izključevalne zlorabe	260
5.2.1. Uvod	260
5.2.2. Izključni sporazumi in <i>single branding</i>	261
5.2.3. Popusti in rabatni sistemi	263
5.2.3.1. <i>Količinski in zvestobni rabati v praksi Sodišča</i>	263
5.2.3.2. <i>Rabati in popusti v Navodilih 102 PDEU</i> ...	267
5.2.4. Roparske cene	268
5.2.5. Zavrnitev dobave	271
5.2.5.1. <i>Uvod</i>	271
5.2.5.2. <i>Primeri iz prakse EU</i>	272
5.2.5.3. <i>Primer iz slovenske prakse</i>	277
5.2.5.4. <i>Zavrnitev dobave in Navodila 102 PDEU</i> ...	277

5.2.6.	Vezana prodaja	279
5.2.7.	Medsebojno subvencioniranje	283
5.2.8.	Vertikalno zmanjševanje marž	284
5.2.9.	Druga izključevalna ravnanja	285
5.3.	Izkoriščevalske zlorabe	286
5.3.1.	Splošno	286
5.3.2.	Neupravičeno visoke cene in določanje nepoštenih pogojev poslovanja	287
5.3.3.	Omejitev proizvodnje, trgov ali tehničnega napredka ...	291
5.3.4.	Diskriminatorna ravnanja	292
5.4.	Objektivno opravičljivi razlogi	297
6.	RAZMERJE MED 6. IN 9. ČLENOM ZPOmK-1	298
Osmo poglavje: NADZOR KONCENTRACIJ PODJETIJ		301
1.	SPLOŠNE OPREDELITVE	301
2.	MOTIVI IN PREDNOSTI KONCENTRACIJ	303
3.	VRSTE IN SLABOSTI KONCENTRACIJ	306
4.	POGOJI ZA PRESOJO KONCENTRACIJ V ZPOmK-1	307
4.1.	Uvod	307
4.2.	Pojem koncentracije	308
4.2.1.	Razlikovanje med podjetji in osebami kot udeleženci koncentracije	308
4.2.2.	Pojavne oblike koncentracij	310
4.2.2.1.	<i>Splošno</i>	310
4.2.2.2.	<i>Združitve</i>	312
4.2.2.3.	<i>Pridobitev kontrole</i>	313
4.2.2.3.1.	SPLOŠNO	313
4.2.2.3.2.	POSAMIČNA KONTROLA	316
4.2.2.3.3.	SKUPNA KONTROLA	319
4.2.2.3.4.	SPREMEMBE V KONTROLI	321
4.2.2.4.	<i>Ustanovitev skupnega podjetja</i>	323
4.2.2.4.1.	ZAKONODAJNI OKVIR	323
4.2.2.4.2.	RAZLAGA KRITERIJA POLNO DELUJOČEGA PODJETJA V EU	324
4.2.2.4.3.	PRAKSA UVK	327
4.2.3.	Zakonske izjeme	329
4.2.3.1.	<i>Kratkoročno pridobivanje deležev z namenom nadaljnje prodaje</i>	330
4.2.3.2.	<i>Notranja reorganizacija</i>	330

4.3.	Kriteriji priglasitve	332
4.3.1.	Uvod	332
4.3.2.	Kriterij letnega prometa	332
4.3.2.1.	<i>Splošno</i>	332
4.3.2.2.	<i>V koncentraciji udeležena podjetja</i>	334
4.3.2.3.	<i>Pravilo pridobitve dela podjetja</i>	337
4.3.2.4.	<i>Pravilo skupine podjetij</i>	339
4.3.2.5.	<i>Pravilo transakcij znotraj skupine podjetij</i> ...	341
4.3.2.6.	<i>Izračun letnega prometa na primerih</i>	342
4.3.3.	Kriterij tržnega deleža	344
5.	OCENA KONCENTRACIJ Z VIDIKA KONKURENČNEGA PRAVA	345
5.1.	Splošno	345
5.2.	Presoja koncentracij	346
5.2.1.	Določitev upoštevnega proizvodnega in geografskega trga v postopku nadzora koncentracij v praksi	346
5.2.2.	Konkurenčna ocena koncentracij	347
5.2.2.1.	<i>Test znatnega omejevanja konkurence</i>	347
5.2.3.	Dejavniki konkurenčne presoje koncentracij	349
5.2.4.	Presoja horizontalnih koncentracij	352
5.2.4.1.	<i>Prva indikatorja strukture trga – tržni delež in tržna koncentracija</i>	352
5.2.4.1.1.	TRŽNI DELEŽ	352
5.2.4.1.2.	TRŽNA KONCENTRACIJA	355
5.2.4.2.	<i>Enostranski učinki</i>	358
5.2.4.3.	<i>Koordinirani učinki</i>	363
5.2.4.4.	<i>Izravnalni dejavniki</i>	364
5.2.4.4.1.	POGAJALSKA MOČ KUPCEV	364
5.2.4.4.2.	VSTOP KONKURENTOV	366
5.2.4.4.3.	UČINKOVITOSTI	371
5.2.4.4.4.	DEJAVNIK INSOLVETNOSTI OZIROMA NEUSPEŠNOSTI	376
5.2.5.	Presoja nehorizontalnih koncentracij	381
5.2.5.1.	<i>Presoja nehorizontalnih koncentracij v konkurenčnem pravu EU</i>	381
5.2.5.1.1.	SPLOŠNO	381
5.2.5.1.2.	PRESOJA VERTIKALNIH KONCENTRACIJ	383
5.2.5.1.3.	PRESOJA KONGLOMERATNIH KONCENTRACIJ	388
5.2.5.2.	<i>Presoja nehorizontalnih koncentracij v praksi UVK</i>	391
5.2.6.	Posebnosti pri presoji skupnih podjetij	393

Deveto poglavje: POSTOPEK ODLOČANJA V KONKURENČNIH PRIMERIH	397
1. SPLOŠNA POSTOPKOVNA PRAVILA	398
1.1. Postopkovna pravila v ZPOmK-1 in subsidiarna uporaba pravil splošnega upravnega postopka	398
1.2. Stranke postopka in stranski udeleženci	399
1.3. Varovanje poslovnih skrivnosti, zaupnih podatkov in tajnosti vira	401
1.3.1. Varovanje poslovnih skrivnosti in zaupnih podatkov	401
1.3.2. Varovanje tajnosti vira	403
1.3.3. Pravica do vpogleda v dokumente	404
1.3.4. Končanje postopka	405
1.3.5. Sodno varstvo zoper odločbe UVK	405
2. POSEBNA POSTOPKOVNA PRAVILA V PRIMERU OMEJEVALNIH RAVNANJ	408
2.1. Začetek postopka	408
2.2. Preiskovalni postopek	409
2.2.1. Način pridobivanja podatkov	409
2.3. Odločbe in sklepi UVK	418
3. POSEBNA POSTOPKOVNA PRAVILA PRI KONCENTRACIJAH	420
3.1. Obveznost priglasitve koncentracije	420
3.2. Zadržanje izvrševanja koncentracije	422
3.3. Postopek presoje skladnosti z ZPOmK-1	423
3.3.1. Splošno	423
3.3.2. Prva faza postopka	424
3.3.3. Druga faza postopka	425
3.3.4. Korektivni ukrepi	427
3.3.4.1. <i>Uvod</i>	427
3.3.4.2. <i>Vrste korektivnih ukrepov</i>	429
3.3.5. Razveljavitev odločbe in ukrepi za vzpostavitev v prejšnje stanje	434
Deseto poglavje: SANKCIJE ZARADI KRŠITEV PRAVIL KONKURENČNEGA PRAVA	437
1. UVOD	437
2. PREKRŠEK KOT SANKCIJA KRŠITVE PRAVIL KONKURENČNEGA PRAVA	438
2.1. Uvod	438
2.2. Sankcije zaradi kršitev določb ZPOmK-1	439
2.2.1. Sankcije zaradi nesodelovanja ali oviranja preiskave	439
2.2.2. Sankcije zaradi kršitve določb o prepovedi omejevalnih ravnanj in določb v zvezi z nadzorom koncentracij	440

2.3.	Zastaranje prekrška	444
2.4.	Postopek o prekršku	444
2.4.1.	Hitri postopek pred prekrškovnim organom	444
2.4.2.	Sodno varstvo zoper odločbe o prekršku	445
2.4.3.	Druga pravna sredstva	446
2.5.	Program prizanesljivosti	446
2.5.1.	Razlogi za uvedbo programa prizanesljivosti v konkurenčno pravo	446
2.5.2.	Nekateri ekonomski vidiki programa prizanesljivosti	449
2.5.3.	Pravni vidiki programa prizanesljivosti	451
2.5.3.1.	<i>Odpustitev globe</i>	451
2.5.3.2.	<i>Znižanje globe</i>	453
2.5.4.	Postopkovna pravila za uveljavljanje programa prizanesljivosti	455
2.5.4.1.	<i>Pristojni organ in prijava</i>	455
2.5.4.2.	<i>Hipotetična in skrajšana prijava</i>	458
3.	KAZNIVO DEJANJE KOT SANKCIJA ZARADI KRŠITEV PRAVIL KONKURENČNEGA PRAVA	459
4.	CIVILNOPRAVNE SANKCIJE KRŠITEV PRAVIL KONKURENČNEGA PRAVA	460
4.1.	Ničnost	460
4.2.	Odškodnina	462
	LITERATURA	465
1.	Knjige in članki	465
2.	Viri	476
2.1.	Domači viri	476
2.2.	Viri EU	477
3.	Sodne in druge odločbe	479
3.1.	Odločbe Sodišča	479
3.2.	Odločbe Splošnega sodišča	483
3.3.	Odločbe Komisije	484
3.4.	Odločbe Vrhovnega sodišča RS	486
3.5.	Odločbe Upravnega sodišča RS	487
3.6.	Odločbe UVK	487
3.7.	Odločbe drugih organov	489
3.8.	Tuje odločbe	489
4.	Spletne strani in drugo	490
	STVARNO KAZALO	491